

OD PRO

STUDENTŮ Č. 29 STUDENTY

Editorial

Na začátku prvního letního měsíce Vás vítáme u devěťadvacátého vydání časopisu Student, tentokrát obohacené o soubor maturitních slohových prací s názvem Absolvent.

Od září 2023 se s Lukášem Michalíkem podílíme na tvorbě nejlepšího český písíciho časopisu na škole. Písek přesýpacích hodin našeho působení na škole je téměř na dně, a tak nastal čas, abychom všem věrným čtenářům prozradili, co se s jejich oblíbeným Studentem bude dít v následujícím školním roce.

Stále platí, že se můžete těšit na rozhovory s učiteli, tajenky, poezii, povídky, úvahy a další poklady, kterými přispějete. O Vánocích nastane přechodné období, ve kterém se já a Lukáš s časopisem rozloučíme a předáme štafetový kolík novému šéfredaktorovi

*Za redakci,
O. Galyaš*

**„Vím, že
Amerika je
země, ve které
bych nikdy
nedokázala
žít. Čtrnáct
dní je to
maximum,
které
zvládnou.“**

Blanka Barnes vyučuje na Open Gate angličtinu, němčina a kurz, jenž je součástí IB coru, tedy Teorii poznání (ToK). Její manžel je Američan, tudíž se za oceán dostane poměrně často. Jaké to je sledovat odlišnou kulturu očima Evropana? Jakou zvolit cestu při učení cizího jazyku? A ke komu z kolegů na škole má nejbližší? Odpovědi najdete v předposledním rozhovoru STUDENTa v tomto školním roce.

Začneme s ToKem. V čem vidíte hodnotu tohoto předmětu?

Já bych možná nejdřív řekla, že je nešvar, že je to viděné jako předmět, on je to kurz. Shodou okolností jsme se o tom bavili s panem Devinem, protože jsme vzpomínali na časy, když jsme učili spolu a měli jsme vždycky na ToK stejný pohled. Předmětů, které máte a jsou akademické náročné, je strašně moc a nemyslím si, že ToK by mělo k náročnosti výrazně přidávat. Vždycky, když se mě někdo ptá, co to vlastně je, tak se má odpověď skládat ze dvou částí. Zaprvé potřebujete ToK, abyste zvládli dokončit IB Diploma, ale důležitější mi přijde „vytáhnout“ studenty z předmětů, na které jsou zaměřeni a ukázat propojení jednotlivých oborů a být schopní podívat se na věci z různých úhlů pohledu. Zásit schopnost kritického myšlení k tomu, co vidíme a jak zprávy, které dostáváme, nemusí být nutně lživé, ale taky ne úplné. A pak mi přijde důležitá ještě jedna věc, pokora k tomu, co víme a kolik toho vlastně víme. Mám pocit, že čím je člověk starší, tím víc si uvědomuje, kolik toho neví a někdy si studenti v septimách a oktávách myslí, že ví úplně všechno a všemu rozumí. Dost často tam chybí žitá zkušenost, která může nabídnout jiné perspektivy a pomoci znalosti vybalancovat.

Přesuňme se do USA. Váš manžel je Američan, častokrát to na hodinách zmiňujete i v rámci ToKu, perspektiv atd. Jaké to je,

ToKu, perspektiv atd. Jaké to je, když jste na návštěvě Spojených států?

Pro mě je Amerika těžká z mnoha důvodů. Zmíním znovu pane Devinea, přišlo mi zajímavé, že jeho Amerika, on je z Vermontu, je zcela jiná Amerika než ta, kterou znám já, protože manžel je z Oklahomy, příbuzné máme v Texasu, v Georgie a středozápad je velmi odlišný, než jsou ta pobřeží. Víím, že je to země, ve které bych nikdy nedokázala žít. Čtrnáct dní, někdy i déle, to je maximum, které zvládnou. Vždycky tam myslím na lidi, kteří museli nebo chtěli odejít z Československa a nemohli se vrátit. V tom bych viděla pozitivum, protože při každém návratu domů jsem šťastná, že bydlím tam, kde bydlím. Pomohlo mi to si uvědomit a vážít si věcí, které máme tady. Těžké je to pro mě ve Státech i z toho důvodu, že velká část rodiny se na témata, která jsou pro mě důležitá, na která já se dívám nějak, dívá úplně jinak. Je to politický nesoulad a myslím si, že spousta rodin v Americe už se naučila, že debaty o politice se neotevírají, protože by ta setkání nedopadla dobře. Jsem vždycky ráda, že moje děti si užívají čas se svojí rodinou, ale já jsem tam většinou popravdě většinu času nešťastná. Máte pocit, že se k těm lidem nedostanete, i když to je v rámci rodiny, pořád je určitá kulturní bariéra. Drží si fasádu dokonalosti snaha je, aby vše vypadalo pozitivně, ale vy cítíte, že se nedostáváte přes určitou bariéru. Naopak, když se bavím s někým

tady, koho moc neznám, tak mi to přijde daleko upřímnější. Asi jsem moc velký Evropan, abych mohla bydlet někde jinde.

Mluvila jste do jisté míry o polarizaci. Jak si myslíte, že historicky vznikala, byla tam vždycky, minimálně, když jste tam jezdila?

Poprvé jsem byla v USA v roce 2010 a už tam byla poměrně hodně, ale nebylo to tak vyhrčené. Poslouchám hodně podcastů a v jednom zazněla právě otázka, kdy k tomu došlo., Není to tedy něco, k čemu jsem si došla sama. Polarizace do nějaké míry rostla posledních dvacet let. Nebyl tam nejspíš předěl okamžikem, kdy přišel Trump. Už dřív docházelo k nepochopení mezi těmi, kteří přísluší k různými politickým stranám. Mnohem víc se teď stává, že se kvůli tomu rozpadají vztahy, ať už přátelské či partnerské. Pro nás je naštěstí velice těžko představitelné, že by to bylo do tak velké míry i tady.

Pojďme k cizím jazykům, umíte anglicky i německy. Jak se jej nejlépe naučit, jak tomu jít naproti?

Měla bych samozřejmě říct, že bychom měli hlavně dávat pozor ve škole. Němčinu jsem měla od třetí třídy, angličtinu od páté, pak jsem němčinu společně s dějepisem studovala na vysoké škole. Když bude upřímná, tak jsem se jazyky nejvíc naučila za pochodu, když jsem byla v Německu a potom i ve vztazích, které vás nutí mluvit. Ponořit se do jazyka je prostě nejlepší. Domluví se do nějaké míry i španělsky a vím, že kdybych tam žila, tak je moje znalost mnohem lepší. Zároveň je potřeba mít nějaký základ od určitého věku. Vždycky to vidím na mých dětech, což mi přijde fascinující, že jak jsou bilingvní, tak vše nasají a jazykový systém tam je, ale my se bez struktury a gramatických pravidel neobejdeme. Získat odvalu a připadat si v tom komfortně, na to je opravdu nejlepší někde nějakou dobu být.

Už jste se zmínila, že jste absolvovala jste studijní pobyty...

Ano, byla jsem rok v Hannoveru, pak čtyři měsíce ve Würzburgu, kde jsem psala diplomku a ve Španělsku v Avilés jsem čtyři měsíce učila na jazykovce. Ne každý musí celé studium strávit v zahraničí, ale v rámci nabízených programů se dá alespoň nějakou dobu někde být. poznat, že je to reálný jazyk, který lidé používají, nás může motivovat dál jazyk studovat. Nemít to jako něco odtrženého od reality a vidět v tom hodnotu. Když je tam vnitřní motivace a člověka to baví, tak to jde.

Kdy jste si našla Vy lásku nebo vztah k němčině?

Němčina se tam vzala, pokud si to dobře pamatuji, protože na škole byly pouze tyto dva jazyky – němčina a angličtina. A já jsem k němčině celý gympl neměla extra blízko a když jsem se rozhodovala, co budu studovat na vysoké, tak jsem měla paradoxně blíž k dějepisu, který jsem až do mateřské učila. Němčinu jsem si k tomu

přidala, protože mi to přišlo jako dobrá kombinace. Postupem času, i díky pobytu v Hannoveru, jsem zjistila, a škoda, že jsem na to nepřišla dřív, že do jisté míry na jazyky mám buňky víc než na něco jiného.

A jde to i bez těch buněk?

Nejhorší, s čím se nedá pracovat, je, když máte někoho, kdo nemá žádný talent a zároveň je hrozně líný. Myslím si, že se jazyk dá vydržet. Na druhou stranu, když jsem učila v jazykovkách a soukromě, tak

si pamatuji, že jsem měla dva studenty, jeden dělal skladníka a firma mu zaplatila hodiny angličtiny. Bylo to fajn, strašně ho to bavilo, ale celý rok jsme dělali pouze přítomný prostý čas. Navzdory té motivaci a vztahu to bylo asi nejhorší, co jsem zažila, kdy se nebylo kam posunout. A potom na soukromých hodinách byla jedna paní, která mluvila dobře, ale zase to neslyšela. Ve chvíli, kdy se dokážete dostat na nějakou úroveň, tak se přes ní neposunete, pokud nemáte oboje, vlohy a motivaci.

Ptáme se učitelů, jak tráví čas mimo OG. Co Vaše koníčky?

Začala jsem se posledních pár let věnovat sportu, protože jsem měla před čtyřmi roky operaci páteře, zažila jsem si, jaké to je, když vás tělo neposlouchá, a to mě docela nakoplo. Chodím na jógu, chodila jsem tancovat a dělám silový trénink. Bavím mě zahrada, ta slouží taky jako dobré odreagování. S kamarádkou se domlouváme, že bychom měli více vyrazet za kulturou, že se nám to moc nedařilo, když byly děti malé. Nedávno jsme byly po relativně dlouhé době na moderním baletu v Národním divadle, ke kterému se ale musím postupně propracovat, spíš přes nějakou činohru. Po celou dobu představení jsem měla pocit, že mi je těch, co vystupují trochu líto, protože to celé publikum určitě vnímá stejně jako já. No a na konci nastal potlesk ve stoje a všichni byli hrozně nadšení a vy si připadáte, že jste tam něco zásadně nepochopili.

Přišla nám poprvé otázka od čtenářů, přímo pro Vás. Kdo je v učitelském sboru Váš nejlepší kamarád či kamarádka?

To je záludná otázka, ale já si myslím, že vy byste to dokázali uhodnout, protože v rámci školy mám nejbliž ke dvěma lidem...

Pan Udatný a paní Procházková...

Správně. Jedna z věcí, za kterou jsem u nás na škole velmi ráda je většina mých kolegů. Je tady spousta lidí, se kterými máte různé odstupňované vztahy, ale kdybych měla jmenovat ty, ke kterým mám nejbližší, tak by to byli tihle dva.

V nejbližší době nás čeká i rozhovor s panem Udatným. Na co bychom se ho měli zeptat?

Myslím, že byste se ho měli zeptat, proč je jeho nejlepší kamarádkou na škole zrovna paní Barnes.

L. Michalik, O. Galyaš

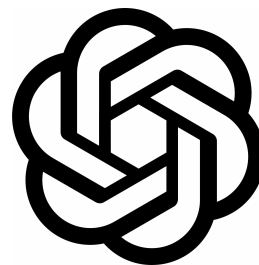
Stáváme se kvůli AI hloupějšími?

Představte si, že jste prokrastinovali a nepřečetli jste knížku do školy, a tak jste se zeptali ChatGPT, aby ji pro vás shrnul a napsal domácí úkol. Najednou se toto stane návykem a objevuje se otázka: Stáváme se chytřejšími a efektivnějšími, nebo jen línějšími? Používání ChatGPT v našem každodenním životě je velice pohodlné, nicméně jeho stále se zvyšující vliv poukazuje na větší problém: Jak moc se spoléháme na to, že za nás bude myslet? Jsme díky ChatGPT více inteligentní, nebo závislí?

ChatGPT, vydán v listopadu 2022, je chatbot, který používá zpracování přirozeného jazyka k vytváření dialogu podobného tomu lidskému. Rychle se rozšířil do škol i pracovišť a změnil náš pojem o rozhodování. Někteří z toho byli šokovaní, což vedlo o pár měsíců později mnoho škol v USA k zablokování přístupu k ChatGPT na školních sítích. Učitelé a studenti to vnímali jako možnost podvádět a nemuset psát úkoly, ale od té doby mnozí poznali, čeho je ChatGPT opravdu schopný a jak může pozitivně ovlivnit jejich život. "Dělá ChatGPT ve školách víc škody, než užitku?" se stalo kontroverzní a hojně diskutovanou otázkou. Je pravda, že používání umělé inteligence má velký dopad

na naše kognitivní funkce. Lidský mozek se vyvíjí obzvlášť, když se snažíme vypořádat se s něčím obtížným. Ale jak se může vyvíjet, když si budeme nadále “ulehčovat život” a nechávat AI kriticky přemýšlet a analyzovat problémy za nás místo toho, než abychom nechali sami sebe dojít k řešení? Tento specifický problém se nazývá kognitivní offloading a americký National Institute of Health ho definuje jako “závislost na externím prostředí pro snížení kognitivní potřeby.” Nechávat AI udělat všechno “lehké a zbytečné” za nás zní na první pohled jako něco skvělého. Ale čím více používáte AI na věci, na které byste běžně použili kognitivní funkce, tím těžší pro vás pak bude řešit problémy, pamatovat si více věcí a mít motivaci pro vyhledávání informací. Nejspíš jste slyšeli učitele matematiky radit, abyste nejdříve zkusili i těžší příklad sami vyřešit. Měl pravdu. Když se snažíme něco obtížného vyřešit, a nakonec to zvládneme, dává nám to mnohem lepší pochopení v budoucnosti. Tento krok je ale kvůli AI eliminován. Pokud budeme používat ChatGPT pro kognitivní offloading, budeme mít větší a větší problémy i s každodenními činnostmi. Ale i když může mít ChatGPT škodlivé účinky, dost se nemluví o jeho výhodách, obzvlášť mezi staršími generacemi. Když se správně využije, může být skvělým nástrojem a nemusí nic nahrazovat. AI přeměňuje vzdělávání, má obrovský vliv na to, jak se učíme a potýkáme s informacemi. Ale to nemusí nutně být špatně. Osobně

uzpůsobené doučování nebylo nikdy takto dostupné. ChatGPT může žákům dopřát něco, co výuka ve třídě ne. Můžou se ptát na jakékoliv téma kterému nerozumí tak dlouho, jak potřebují beze strachu z odsouzení a zpomalování zbytku třídy. Můžou se učit efektivněji a soustředit se na hlubší porozumění tématu. Svět se mění a modernizuje každý den. Můžete to jen sledovat, nebo se stát jeho součástí a použít to ke svému zájmu.

Nejdůležitější je uvědomit si, že používání AI může mít negativní i pozitivní dopady, ale skvělé na tom je, že si můžete vybrat, co z toho to bude. Můžete podvádět při testu, nebo si můžete od AI před testem nechat pomoci. Můžete nechat AI napsat esej za vás, nebo můžete s pomocí AI brainstormovat a na tom pak stavět. Můžete použít AI abyste se vyhnuli těžké práci, nebo abyste posunuli své limity. Rozhodnutí je na vás. AI tu není, aby nahradilo naše mozky, ale aby vyzkoušelo, jestli se rozhodneme je použít.

A. Grossová

„Kdo neumí německy, není správný Čech.“ „Kdo neumí německy, není správný Čech.“

Herr Udatný ist der letzte Lehrer dieses Schuljahrs, mit dem wir ein Interview in STUDENT führen. Er ist bekannt für die Kleintests, seine musikalische und theatralische Persönlichkeit und großes Charisma, das er hat. Wir haben über Deutsch als Fremdsprache, seine Hobbys und auch seine Freundschaft mit Frau Barnes gesprochen. Also, bitte, setzen Sie sich and öffnen Sie Ihre Hefte, wir schreiben einen Kleintest...

Paní Barnes jsme na konci našeho rozhovoru řekli, aby Vám položila jednu otázku: „Kdo je Vaším nejlepším kamarádem v učitelském sboru a proč je to zrovna paní Barnes?“

Na to se těžko hledá odpověď, ale jak můžu hledat relevantní důvody, když se to bude publikovat. Je to jeden z mála lidí, se kterým se mám možnost potkávat i ve volných hodinách, tak abychom mohli spustit konverzaci v němčině. Nutno

podotknout, že v některých striktně vybraných oblastech názorově souzníme, takže i proto se s ní ještě zahazují.

Jak motivovat studenty ve výuce němčiny?

Motivovat je v současné době stále těžší. Nedávno jsem někomu spřízněnému říkal, že kdo neumí německy, není správný Čech, protože každý správný Čech musí umět německy, pokud se chce v téhle zemi cítit tak, že jí opravdu rozumí. Je to strašně obrácené do minulosti a většina současné populace hledí do budoucnosti, aniž by se ohlížela zpět, takže to samozřejmě je mínus bod na to, studenty motivovat. Pokud si k tomu přičteme další faktory, jako je nejen popularita jazyka v místních podmínkách, ale i atraktivita v učení oproti angličtině, tak člověk neustále prohrává. Jsem si toho vědom, nicméně si myslím, že naučit se jazyk národů, které nás obklopují z více jak jedné poloviny, je věc praktická, protože bez ohledu na angličtinu si myslím, že jsou tam určité nuance, že pokud se člověk nesnaží jen být zvířetem, které potřebuje najíst, napít a přespat, tak by se měl udržovat i vyššími ideály. Jenomže toto se dá vysvětlovat

lidem třicet pět plus a ne osmnáctiletým, natož potom jedenáctiletým. Když někdo protestuje, že se musí učit tabulku s pády, tak řeknu fajn, ale bez toho to nejde. Ledaže byste se odstěhovali na tři roky do Německa, potom to bude fungovat, protože se to naučíte přirozeně, jako se učí jazyk děti. Ale pokud tohle člověk nemá, tak se holt musí naučit tabulky, pokud se chce naučit jazyk. Kdo jde na němčinu, měl by se smířit s tím, že je často striktní a tabulková. Vždycky říkám studentům, že zatímco v ostatních jazycích postoupíte na úroveň A2 plus nebo B1 a začne to být peklo, od frázových sloves po fráze, tak jsem přesvědčen o tom, že když člověk zvládne v němčině všechny tabulky, které dávají zabrat prvních pět let, dostane se na úroveň, kde začnou ohromně pomáhat podobnosti mezi němčinou a češtinou. Spoustu věcí máme stejně jako Němci, akorát si to musí člověk překlomit do germánštiny. Když tohle člověk vydrží, je potom němčina daleko lehčí.

Jakou zvolit taktiku při učení se jazyku? Je nutné na to mít buňky, nebo to jde i bez nich?

Existuje talentovanost na jazyk, která je daná, někdo ji má, někdo nemá a učitelé (i studenti) by se s tím měli smířit. Je to úplně stejné, když má někdo talent na matematiku. Hezké je, když má člověk obojí, ale ono to vždycky někde chybí, ať už v sociální oblasti

nebo v hudebnosti, v citu pro výtvarno a tak dále. Abyste se naučili jazyk, tak nepotřebujete nadání, ale je velkým plus. Motivace je jedna věc, druhá vědomí toho, že abyste něco zvládli, vždycky potřebujete dřít. Když si někdo myslí, že talent, nadání utáhne vše, tak to není pravda. Funguje to nějakou dobu, ale dřív nebo později člověk zjistí, že to nestačí. Bez práce nejde nic. Nadání je hezký předpoklad, ale pokud není živen pílí, tak to nevede ke kýženému výsledku. Zním takové případy i na této škole...

V rámci studií jste absolvoval roční pobyt v Hamburku. Co Vám dal?

Tenkrát ještě nebyly programy jako je Erasmus a zahraniční pobyty stály na kontaktech dané univerzity. Karlova univerzita měla stálé partnerství s Humboldtovou univerzitou v Berlíně, ale nově se otevřela možnost stipendia na hamburskou univerzitu, což bylo výhodné v tom, že zatímco na pobyt do Berlína se jezdilo na půl roku, do Hamburku se jezdilo na rok. Pro mě

to bylo zásadní v tom, že jsem tam byl sám, což znamená, že člověk zažil smutek, tehdy sice už byla dállice, ale Hamburk se zdál být vzdálenější než dnes, na letadlo jsem neměl. Člověk musel s němčinou řešit všechno, a to byl největší přínos. Musel jsem si v němčině čichnout ke všemu, počínaje povolením k pobytu přes univerzitní život až po běžný hovor.

Jak vnímáte problematiku sudetských Němců? Co Vy a historie?

Mě to neskutečně baví. Dokonce jsem si během posledních šesti let vytvořil rituál, že nechám o letních prázdninách nejen starosti za hlavou, ale i rodinu, a vyjedu sám do českých zemí a vždycky to musí být do Sudet. Mám k nim velmi kladný vztah bez ohledu na to, jak vypadají nebo možná i svým dílem právě proto, jak vypadají. Hlavně si myslím, že nemůžu Sudety hodnotit vyhnáním Němců, protože z dnešního pohledu tato země poznala, na co tím doplatila, když se Němců zbavila. Zbavili jsme se jednoho historického problému a zadělali jsme si tím na dva až tři další. Jsem toho názoru, že sudetská otázka je teď především česká otázka. My jako Češi bychom se měli konečně zabývat do morku kosti tím, co tady Němci zanechali a nějakým způsobem se toho dědictví zhostit. Když se podíváte, jak Sudety vypadají, tak ta země ne rozkvetla, ale trochu se za posledních třicet let posunula, a ještě tam zbývá spousta dluhů. Měli

bychom poznávat, jak Němci fungovali, co dělali, vyráběli, jak (ne)komunikovali s Čechy, abychom poznali, co sem přinesli, protože když si tu zemi nárokuje, tak bychom měli poznat, co se tam kdy dělo, a ne že to necháme být.

Jste emeritním členem divadelního souboru ze Škvorce. Jak se kolektiv sousedů dal dohromady? Naplňuje Vás divadlo?

Divadlo ve Škvorci bylo do 60.let, pak skončilo jako leccos v těch dobách, a protože máme poměrně aktivní zastupitelstvo a k tomu spolek sousedů, tak se snaží oživovat všemožné tradice obce. V kontextu toho se mluvilo i o divadle, s čímž přišel jeden konkrétní člověk, který oslovil lidi. Já jsem k divadlu měl blízko celou dobu, ale chytám se náhodných příležitostí.

**Když navštívujete rok co rok
Berlín, je tam pořád co
objevovat?**

Berlín je nevyčerpatelná studnice. Proto ho miluji. Když jezdíme se studenty, je to v mnoha ohledech stále stejné, Braniborskou bránu už jsem si snad prohlédl i z podzemí, ještě nahoře u kvadrigy jsem nebyl. Ale Berlín má tolik věcí a tolik etap, pořádně to začalo od 17. a 18.století, ale zato, co se týká 20.století, to je obrovská městská kronika, což mě strašně baví, i když chodím okolo Pergamon muzea, baví mě to pořád a asi mě to ještě dlouho bavit bude, pokud pán Bůh dá.

L. Michalik, O. Galyaš

Když slunce zpívá zlatem

Už ráno slunce zlatem nebe líčí,
když rosa v trávě tiše pohasíná,
však vánek svěží v korunách se kýčí,
a vůně květů lne jak něžná špína.

Na lukách bzukot včel se jemně vine,
les zpívá ptáky, v dálce cvrček hraje,
v tom čase, kdy se slunce vysoko vzpíná,
a stín jen zřídka zchladí žár a taje.

Dny líně plynou, v srdci klid a touha,
čas jako víno zraje do večera,
kdy červánky se plazí po obloze.

V ten letní svět se skryje každá pouha,
a člověk, jenž tu chvíli nezaměřil,
ztratí ji dřív, než vzpomínka se složí.

Ve stínu lip a léta

Ve stínu lip, kde vánek šeptá zpěvy,
se líně houpe zlatý prach a ticho,
vše září jasně, co se sotva ve vích
dne dlouhém skrývá — jak sen zrající v
dřevy.

Motýlí křídla třpytí se jak skleně,
když klesnou lehce do květové peřin,
a řeka v dálce zpívá v stříbrném šeru,
jak srdce léta, co se nikdy nemění.

I člověk v sobě klidné dny si skládá,
jak vzácné listy z knihy dětství dávné,
a v srdci planou západy jak svíce.

Kéž každý krok se stává letním vkladem,
jež nezhasne, když přijde déšť a mlhavě
nám z paměti vyvane jeho píseň.

Krajina, která ji pohřbila

Žito se vlní ve větru jako ospalé moře. Klasy se sklánějí tiše, jeden za druhým, jako by se navzájem chránily před tím, co se skrývá mezi nimi. Pole dýchá. Ne hlasitě, ale pomalu a měkce – jako člověk, který se bojí, že by ho jeho vlastní dech mohl prozradit. Mezi stébly se ztrácí nenápadná pěšina. Vyšlapaná, hluboká, zarávající se mezi pole, jako by chtěla zmizet spolu se vzpomínkami těch, kdo po ní mlčky kráčeli.

Vzduch je těžký a vlhký, voní po hlíně, stínu a mlze, která se drží blízko země. Ve stínech mezi klasy se vznáší neklid, a když se člověk zastaví, má pocit, že slyší šepot. Nese se tiše, až důvěrně jako když dýcháš někomu do ucha. Zní jako myšlenka mezi dvěma dechy.

Z dálky doléhá šumění vody. Jemné a pravidelné, občas narušené pohybem větve či padajícího listu. „Vlna vlnu stíhá“, lhostejně a bez citu jako čas, který nečeká. „A mezi vlnami bílý šat se míhá.“ Pomalu, téměř neviditelně mizí ve vodě, jako by sám proud pohřbíval poslední zbytky lidské bolesti.

Tam, „kde cestu pěšiny křížují se v žitě“, končí i život vdovy a její viny. Není tu hrob, jen pole a vítr. A poté, co ji našli, ji „zahrabali skrytě“, daleko od lidí a hluboko do země pod kámen.

A přesto něco tu zůstalo. Ne jméno, ani tělo, ale tíha, která nevymizela s proudem vody ani se zemí. Krajina si všechno pamatuje. Klasy ve větru se mírně chvějí, jako by slyšely jméno, které se nesmí vyslovit. Tráva kolem křížovatky roste svěže. Jen kámen zůstal neoznačený a těžký, ležící na prokletém těle.

A tak pole mlčí dál. Žito roste, vítr vane, voda teče a holoubek vrká. Holoubek usedá nad hrobem, a když zavrká, krajina ztichne. A kdo jde kolem, snad ani neví proč, ale zrychlí krok.

S. Daňková

Pán jiříček

Tma jako v hrobě, mráz v okna duje, u kamen ve světnici jest teplo. V krbu se svítí, stará podřimuje, děvčata předou měkký len. Zítra se se Inem na trh vydají a s trochou štěstí ho za pár grošů prodají. „Hoj, hoj, děvčátko. Za kolik vřeteno Inu tvého jest?“ optá se jedné z dívek, Terezy, zvláště vypadající muž. Boty má žluté jak pampelišky květ, kalhoty zelené jako vřes, košili modrou jako nebe a na hlavě čepici generálskou, jakou sám Napoleon nosíval.

Tázané děvče, pociťujíc zvláštní atmosféru, rychle odpovědělo, že prej za 10 grošů vřeteno jedno prodá. Podivný pocestný, nereaguje na nadstřelenou cenu, jenom pokývá, vytáhne měšec s groši a zaplatí. Neodejde však se svým nákupem, ale pokračuje v dotazování. „10 grošů za vřeteno Inu mnoho jest, avšak za tebe bych dal grošů ne deset, ale deset tisíc. Nepobývej dále v této nicotné vesnici a na cestu po mém boku se dej.“ Tereza pomalu červená až rudne. „Tvá rodina by všech deset tisíc grošů obdržela a ty má milá bys dostala všeho, co bych ti na očích viděl,“ dokončil pestrý mužík předkládání své neobvyklé nabídky.

Nabídka, ač lákavá, ani na okamžik nezavadila o mysl chtěné. Tereza, pro její nádherně vlající vlasy přezdívaná Vlaječka, mile nabídku odmítla a šla chystati oběda, jelikož její a Klářina matička nedokáže přes svoji nemoc ani uvařit. Tu zůstal stát podivín s Klárou, která odmítnutí vůbec nepochopila, neb cizincovu zvláštní auru nepocítila, a pro svoji prořízlou hubu své nepochopení nahlas vyslovila. Toho se muž, mezi znalými známý jako Pán jiříček, chytil jako stébla trávy a mladou duši Kláry sved, aby s ním temné kula plány.

Již jedenáctá odbila a lampa ještě svítila ve Vlaječčině komoře. Při čtení knihy, Ostrov bez majáku, zapomněla Terka na čas a vzbudil by ji až kohouta hlas, kdyby ne odbití jedenácté hodiny. Tedy zalehla ve spánek do své pomešší postele a usnula.

„Už to vypadá, že konečně nechala toho čtení a vydala se na kutě,“ informovala polohlasem Klára muže s peřím místo vlasů. „Výtečně. Nuže vyrazíme,“ pronesl skoro až chladně Pán jiříček. Oblečen už v bílých kalhotách a černém kabátu následoval zrádkyni, která ho vedla do pokoje své sestry. Tereza, pokojně oddychujíc, neměla šanci se bránit umlčení a svázání od nevěrné sestry a jejího plátce. Svázaná a umlčená nemohla nic než poslouchat rozhovor dvou partnerů v odporném to činu únosu.

„Svou část dohody jsem splnila,“ protnula Klára ticho, které panovalo po celou dobu činění. „Teď je na tobě, zvláštní poutníku, abys dostal svého slibu a dodal přiřčenou odměnu. Deset tisíc grošů. Za ty už nikdy neucítím zimu a spíše než hladem přežráním zhynu. A matičku mou vyléčím. A pro to vše jediný čin mi postačil. Však Vlaječce, která mě svou plochou stále stínila, bude zajisté i jinde dobře.“ Pán jiříček se na hříšničinou rozvahou uchechtl a hodil jí do náruče pytel mincí. Nečekaje dále na nic se chopil Terezy. A vzápětí mohla Klára jen pozorovat, jak za oknem vedle sebe jiříčky dvě letí.

Znavena z toho všeho dění, ulehla Klára ve spánek. Jaké však bylo její překvapení, když místo mincí ráno našla jen jiříččí trus a jeho nelibý vánek. I ponořila se do moře slz pro ztracenou sestru a množství ztracených peněz. A pokud se v tom moři neutopila, tak tam truchlí dodnes.

J. Sikora

Jacobo má narozeniny

Časy, a nevím, jestli zlé, se možná vrací. Při výjezdu do Spojeného království budeme muset splňovat Bůch ví co, abychom se na tajuplné ostrovy vůbec dostali. Tak jako když jsem se před téměř třiceti lety jel usadit a zabýdlet do Londýna. Do Lewishamu, sousední čtvrti Greenwiche, kde se o pár let později vylíhnul náš velký učenec, myslitel a módní diktátor Oliver Erben.

Když jsem poprvé přijížděl trajektem k Imigračnímu oddělení v Doveru, byl jsem pochopitelně značně nervózní, jelikož jsem jako dárek své budoucí rodině přivázel pytel vlašských ořechů, a to prosím, v celku. Představa, že budu muset rozlouskat přibližně pět set ořechů pod dohledem kníratého konstábla, mě děsila víc než moje totální neznalost místního jazyka.

Na otázku „Do you speak English?“ jsem svižně odpověděl: „Yes, The Beatles and Manchester United“. Naštěstí měl chlapík Sense of humor a začal něco zvesela povídat, čímž se úplně vykolejil z povinnosti činit svojí práci a já jsem byl prozatím zachráněn. To mně teď připomnělo jednu pozdější situaci, když za mnou jel na návštěvu do Londýna tatínek, hanácký patriot, a na tu stejnou otázku úředníkům odpověděl: Ja, tak trocho. Kdo z vás tomu porozuměl, může nastoupit k Britské celní správě.

Do anglo-francouzské rodiny jsem byl vybrán jako vychovatel a učitel hry na piano pětileté holčičky. Schopnosti soupeřníka a spolubydlícího Jacoba ze Španělska chtěla rodina zase využít na rekonstrukci zahrady a nově pořízeného starého domu, během letních prázdnin. Dopoledne se chodil učit angličtinu do blízké školy, odpoledne si měl hravě pohrát s džunglí na zahradě. Já jsem byl celé dny s holčičkou Hannou.

Naštěstí se brzy ukázalo, že Jacobo si vůbec nerozumí se zahradní havěť, pořád se ze zahrady ozývalo, moskitos, moskitos, snejk, snejl a jiné názvy různých potvor. Byl i alergický na černý bez, ale to možná jen předstíral, aby nemusel makat. Kdo nic nepředstíral, byla Hannah, která tvrdila (asi), že mně vůbec nerozumí. A to ani, když s ní musím hrát Play Barbie. To je, že svlíkáte panenku Barbie a pak ji zase oblíkáte. Asi někdo z vás zná. Myslím, že tato lokální hra vznikla v Greenwichi.

Tak nás tedy přehodili, já jsem Phillipsům zrekonstruoval dům a zahradu a Jacobo si celé dny hrál s Hannou. Uměl dokonce zazpívat tehdejší hit od Špajs Girls Tel mi vot jũ vont, vot jũ rili vili vont, if jũ vana bý maj lávr lávr, lávr – bez přeréknutí.

Dny ubíhaly, prázdniny se chýlili ke konci, já se těšil, že od září taky začnu chodit do sice levnější školy, než Jacobo, ale domácí mně dva roky školy zaplatili, tak jsem byl rád. Hannah chtěla nechtěla musela taky občas strávit moji přítomnost. Jednou ve veřejném bazénu mě obvinila před asi stovkou hostů, že jsem na ni ukazoval ZiZu. Naštěstí nikdo z normálních Angličanů nerozumí francouzsky, ale možná tady paní Trnková ví, co je to ukazovat ZiZu? Tak to jsem taky se štěstím vyvázl.

Celé je to o štěstí. Delphine Phillipsová na rozloučení s Jacobem naplánovala narozeninovou a rozlučkovou party, s tím, že kluk španělská si má pozvat na akci celou třídu. Phillipsovi, Jacobo i já jsme měli společnou kamarádku Le Monik. Pracovala v sekretariátu jazykovky, něco jako paní Hojerová, a tato slavná Le Monik, spřáhnutá s Delphine, řekla všem Jakobovým spolužákům ze třídy, že je to jako překvapení, ať v uvedenou hodinu k nám nechodí, ale ať přijdou až dvě hodiny po termínu, že to Jacoba velmi překvapí.

Takže – na oslavu oslav nikdo nepřišel. Do té doby jsme netušili, jak citlivá osoba Jacobo je. Musel jsem mu povídat hodně španělských vtipů, nebo spíš českých, přeložených do španělštiny, aby se dokázalo, že brečí smíchy a ne neštěstím nad falešnými kamarády. Dostal jsem taky od Tonyho Phillipse 10 liber, že máme jít do pubu na pár Kouzlů. Tam naštěstí vysílali fotbal, to nám hned zlepšilo náladu. Bohužel utkání skončilo bez branek a ani následný výběr a sestřih nejdůležitějších zápasů Manchesteru United v historii nám neukázal ani jeden gól. To Jacobovi, jako fotbalovému fajnšmekrovi pokazilo narozeniny docela.

Šli jsme mlčky domů. Do zhasnutého, ovšem brilantně opraveného domu. Jen co jsme otevřeli dveře, nastal výbuch. Všechny ty slečny a mladíci začali kvičet: Pře-kva-pe-ní!!! To byla úleva.

Když celebrace skončila, za noci jsme se španělským kamarádem ještě vyprovázeli pár tanečnic a pak jsme si jen sami dva poseděli v nedalekém parku, zvaným Dangerousák. Vzduch chladnul a naše tupé hlavy odpočívali. Najednou ze tmy přes křoví přeskočil jakýsi přízrak. Chlap jak hora, zarostlý jak les, celý od krve, učiněné hovado. Přiběhnul kolíbavým stylem, připomínajícím Satana, ke mně, a asi půl centimetru od mého stehna zabodnul do lavičky krví zpocenou mačetu. Když jsem nereagoval a stále ho ignoroval, začal na mě asi taky tak ze zhruba půl centimetru ječet: Holy shit, do you speak English?

„Sorry sir, ale on anglicky vůbec nerozumí“, snažil se Jacobo tlačit setkání ke konci. V tu chvíli jsem si přeložil v hlavě, co po mně hovado chce a řekl jsem mu ochotně „Manchester United and The Beatles“... Chlap se zatvářil, jako že „co to tady dneska všem jebe v hlavě?“, vytrhl mačetu z lavičky a zase tím šíleným belhavým krokem zmizel ve tmě.

Ty ho znáš?

Ne. Odpovídá Jacobo.

Já jen, že ste se tak dlouho bavili...

Po letech si říkám, zda můj klid nebyl zapříčiněn šokem? Ale šok vlastně teprve přišel. Do našeho Dendžrs parku vběhl pán s paní. Pán pořezán na ruku a paní pobodána na břichou. Máte mobile phone? To bych nevěděl, co chce, ani kdyby to řekl česky. Musíme zavolat policajty!!! Nějakej kretén pobodal manželku i mě...

Celé je to o štěstí, jak si teď s Jacobem po letech rekapitulujeme tento zajímavý zážitek. Naštěstí jsem neuměl anglicky v pravou chvíli na pravém místě. Dneska by mě už jistojistě probod.

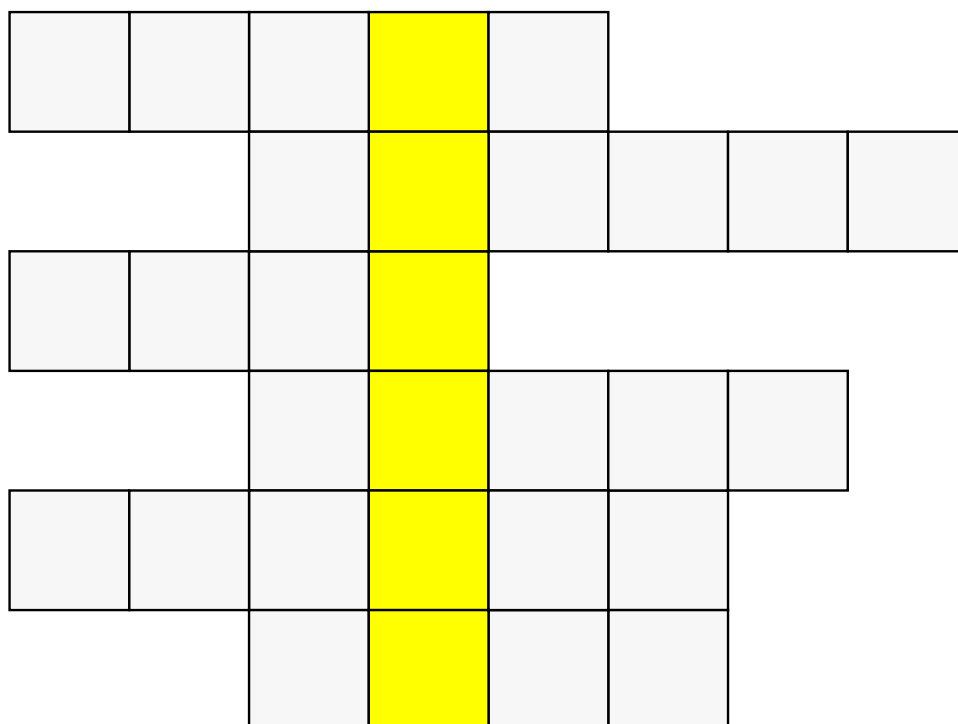
*M. Hensl
(Vychovatel)*

TAJENKA

Baví se dva kluci o prázdninách: „Co budeme dneska

dělat?“ „Nic!“ „Ale to jsme dělali včera.“

„Nojo, ale ještě to nemáme _____.“

1. slohový útvar, ve kterém se autor zamýšlí nad určitým problémem či jevem
2. křestní jméno budoucího šéfredaktora STUDENTA
3. Všesokolský...
4. nejvodnatější řeka v Africe
5. nejlepší fotbalový klub z Prahy
6. červen, červenec, srpen